

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **Y. P.**, zastoupeného Mgr. Faridem Alizeyem, advokátem se sídlem Moravská Ostrava, Stodolní 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 936/3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 6. 2009, č. j. 62 Az 18/2008 - 28,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 6. 2009, č. j. 62 Az 18/2008 - 28, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím Ministerstva vnitra ČR (dále jen „žalovaný“) ze dne 9. 6. 2008, č. j. OAM-2273/VL-20-HA08-PD1-2005 (dále jen „napadené rozhodnutí“) byla zamítnuta žádost o prodloužení doplňkové ochrany, podaná žalobcem dne 12. 5. 2008. Doplňková ochrana udělená žalobci podle § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) nebyla prodloužena pro existenci důvodu podle § 17a odst. 1 písm. a) zákona o azylu. O žalobě proti napadenému rozhodnutí rozhodl Krajský soud v Ostravě tak, že ji rozsudkem ze dne 10. 6. 2009, č. j. 62 Az 18/2008 - 28 zamítl.

Krajský soud v odůvodnění rozsudku konstatoval, že žalovaný rozhodl dne 8. 2. 2007 pod č. j. OAM-2273/VL-20-HA08-2005 tak, že žalobci neudělil azyl, ale poskytl mu

doplňkovou ochranu ve smyslu ustanovení § 14a zákona o azylu na dobu 15 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí. Dne 15. 2. 2008 podal žalobce žádost o prodloužení doplňkové ochrany z důvodu přetrvávající nepříznivé situace v Bělorusku. V rámci pohovoru uvedl, že má obavy z návratu do země původu ze stejných důvodů jako v době podání žádosti o azyl. V Bělorusku jsou postihováni žadatelé o azyl, navíc žalobce nenastoupil vojenskou službu, za což by mohl být tvrdě potrestán.

Krajský soud, stejně jako žalovaný vycházel při hodnocení věci z *Informace MZV č .j. 125516/2006-LP a Informace společnosti Člověk v tísni – společnosti při ČT, o. p. s. č. j. OAM-166-34/2006-LP,* jejichž vyznění odpovídalo obsahu *Zprávy Ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování lidských práv za rok 2006,* jejíž obsah taktéž zmínil. I z dalších informací získaných žalovaným *(Informace MZV č.j. 113160/2008-LPTP ze dne 28. 4. 2008, č. j. MV-30842-1/2008-OAM)* vyplývá, že nejsou známy případy represí neúspěšných žadatelů o azyl. Jestliže byla rozhodnutím ze dne 8. 2. 2007 poskytnuta žalobci doplňková ochrana, pak tomu bylo proto, že v rozhodné době přetrvávaly pochybnosti o osudu občanů Běloruska, kteří se jako neúspěšní žadatelé vraceli do země původu. Tyto pochybnosti však byly vyvráceny novými informacemi v řízení, kdy žalovaný posuzoval žádost žalobce o prodloužení doplňkové ochrany. Jednalo se zejména o *Informace OAMP-Bělorusko ze dne 20. 1. 2006, Informace společnosti Člověk v tísni – společnost při ČT, o.p.s. ze dne 10. 5. 2005, 10. 7. 2006 a 10. 1. 2006, Informace MZV ze dne 23. 8. 2006 a 28. 4. 2008 a Informace z Infobanky ČTK.* Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný měl dostatek informací a podkladů pro posouzení, zda je žádost žalobce důvodná. Pokud žalovaný na základě takto vyhodnocených informací učinil závěr, že okolnosti v zemi původu se natolik změnily a doplňkové ochrany již není zapotřebí, pak tomu nelze ničeho vytknout.

Žalobcem namítaná procesní pochybení krajský soud v řízení před žalovaným neshledal. Žalobce měl možnost se před vydáním rozhodnutí vyjádřit k jeho podkladům, pohovor byl veden za účasti tlumočníka z jazyka ruského. Žalovaný si opatřil potřebné podklady pro vydání rozhodnutí a vycházel tak ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Odůvodnění rozhodnutí splňuje požadavky na něj kladené.

Krajský soud tak uzavřel, že byly naplněny důvody pro aplikaci ustanovení § 17a odst. 1 písm. a) zákona o azylu a žalobu zamítl jako nedůvodnou.

Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost odvolávající se na důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.).

Stěžovatel především obecně namítá, že se krajský soud nevypořádal se všemi skutečnostmi zjištěnými jak ve správním řízení, tak v řízení soudním, a že nesprávně posoudil právní otázky související s podmínkami udělení mezinárodní ochrany. Dopustil se stejných pochybení jako žalovaný, který nepostupoval tak, aby byl spolehlivě zjištěn skutečný stav věci v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonů s požadavky ustanovení § 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Tím žalovaný porušil ustanovení § 3 správního řádu. Žalovaný také porušil ustanovení § 4 odst. 1 správního řádu, neboť nevycházel stěžovateli dle

možností vstříc. Dále v rozporu s ustanovením § 68 odst. 3 správního řádu neuvedl důvody výroku rozhodnutí, podklady pro vydání rozhodnutí a úvahy, jimiž se při rozhodování řídil; neuvedl ani, jak se vypořádal s návrhy a námitkami účastníků.

Krajský soud se následně při přezkoumání důvodů vylučujících prodloužení doplňkové ochrany dle ustanovení § 17a odst. 1 písm. a) zákona o azylu, zabýval pouze tím, že důvodem žádosti byla stále se neměnící nepříznivá situace v zemi původu, tedy že se stěžovatel obává postihu při návratu do vlasti poté, co požádal o azyl v České republice. Dle názoru stěžovatele nejsou v jeho zemi původu stále dodržována lidská práva. On sám byl napaden neznámými soukromými osobami, které vydíraly jeho otce pro jeho podnikatelské aktivity; nenastoupil též v zemi původu základní vojenskou službu, což je považováno za závažné porušení zákona směřující proti státu a provinivší se osoby jsou tvrdě trestány. Rovněž nedošlo ke zrušení ustanovení trestního zákona, postihujícího žadatele o azyl z titulu diskreditace Běloruska v cizině. Rozhodnutí krajského soudu postrádá logiku, pokud shodně jako žalovaný, na základě stále stejných podkladů, hodnotí stěžovatelovu nynější situaci odlišně od řízení, kdy mu byla doplňková ochrana udělena.

Rozsudek je, dle názoru stěžovatele, dále nepřezkoumatelný, neboť se krajský soud nevypořádal s důvody, které stěžovatel uvedl ve vztahu k ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu a nezkoumal, zda Bělorusko splňuje podmínky definice bezpečného státu; dále se krajský soud nevypořádal s definicí pronásledování ve smyslu ustanovení § 2 odst. 7 zákona o azylu.

Poté, co Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost přípustnou ve smyslu ustanovení § 102 s. ř. s., musel se následně zabývat otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Vymezením institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany se zdejší soud podrobně věnoval v řadě svých rozhodnutí, například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS, případně v usnesení ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 – 57 (všechna citovaná rozhodnutí jsou dostupná z www.nssoud.cz). V rozhodnutí posledně zmiňovaném uvedl, že *„případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.“* Právě takové zásadní pochybení Nejvyšší správní soud zjistil v daném případě v postupu krajského soudu; kasační stížnost proto posoudil jako přijatelnou.

Kasační stížnost je důvodná.

Z povahy věci je třeba se nejprve vypořádat s námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Jestliže by totiž dospěl zdejší soud k závěru, že rozsudek krajského soudu je skutečně nepřezkoumatelný, bylo by zpravidla vyloučeno vyjádřit se meritorně k jednotlivým kasačním námitkám. Konstantní judikatura pojímá za nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů zejména ta rozhodnutí, z nichž není zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka žalobního řízení a proč má žalobní námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, a to zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby. Nepřezkoumatelná jsou dle ustálené judikatury též rozhodnutí, z nichž jednoznačně nevyplývá, podle kterých ustanovení a podle jakých právních předpisů byla v kontextu podané správní žaloby posuzována zákonnost napadeného správního rozhodnutí (srov. např. rozsudek ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, publikovaný pod č. 133/2004 Sb. NSS nebo rozsudek ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, publikovaný pod č. 244/2004 Sb. NSS).

Stěžovatel nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu spatřuje v tom, že se krajský soud nevypořádal s žalobní argumentací vztahující se k ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu, tedy nezkoumal, zda je Bělorusko bezpečnou zemí původu; dále se, dle stěžovatele, nevypořádal s definicí pronásledování ve smyslu ustanovení § 2 odst. 7 zákona o azylu; konečně posuzováním žádosti stěžovatele se zabýval pouze z důvodu možného postihu neúspěšných žadatelů o azyl.

Pokud jde o tvrzení stěžovatele, že se krajský soud nevypořádal s definicí pronásledování uvedenou v ustanovení § 2 odst. 7 zákona o azylu (správně § 2 odst. 8 zákona - pozn. NSS), pak Nejvyšší správní soud konstatuje, že definice pronásledování či míra jejího naplnění, je základním požadavkem při posuzování splnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu. V tomto konkrétním případě však stěžovatel žádal a správní orgán rozhodoval o prodloužení *doplňkové ochrany*. Pokud se tedy krajský soud k této otázce nevyjádřil, neznamená to, že je jeho rozsudek nepřezkoumatelný.

Důvodné není ani tvrzení, že rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný, neboť se nevyjadřuje k tomu, zda je Bělorusko možno považovat za tzv. *bezpečnou zemi,* Jak vyplývá například z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, institut bezpečné země stanoví presumpci nedůvodnosti žádostí o udělení mezinárodní ochrany u osob přicházejících z této země, což má za následek zvýšené důkazní břemeno žadatele, který pak musí prokazovat, že v jeho konkrétním případě nelze takový stát považovat ze bezpečnou zemi původu. Naopak *„[n]eoznačení (...) za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu má pouze ten následek, že se neuplatní presumpce v neprospěch žadatelů o mezinárodní ochranu; nikoliv, že by měla nastoupit presumpce v jejich prospěch.“* Jak bylo již výše popsáno, krajský soud se v odůvodnění rozsudku podrobně zabýval situací v Bělorusku a opatřil si nové informace, popisující stav v oblasti lidských práv v této zemi za období následující po rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany stěžovateli (podrobněji viz dále). Výslovně se zabýval otázkou, zda stěžovateli v zemi původu nehrozí nebezpečí vážné újmy v souvislosti s jeho návratem,

přičemž aproboval závěr žalovaného, že postih stěžovatele dle příslušného ustanovení trestního zákona je nepravděpodobný.

Stěžovateli lze naopak zcela přisvědčit v tom, že se krajský soud v narativní části rozsudku sice zmínil o skutečnosti, že se stěžovatel v zemi původu obává možného postihu z důvodu nenastoupení základní vojenské služby, avšak zdůvodnění, proč tuto žalobní námitku považuje za nedůvodnou, v rozsudku zcela chybí. Jde přitom o tvrzení, u kterého nelze bez dalšího vyloučit jak jeho reálnou existenci, tak i existenci tvrzených důsledků s ním spojených, a to i v intenzitě dosahující vážné újmy, ve smyslu ustanovení § 14a odst. 2 zákona o azylu. Stěžovatel skutečně již v žalobě ze dne 6. 8. 2008 namítal, že v zemi původu nenastoupil základní vojenskou službu a že tato skutečnost je státními orgány v zemi původu považována za závažné porušení zákona směřující proti státu s tím, že osoby, které základní vojenskou službu nenastoupily, jsou tvrdě trestány. Při jednání před krajským soudem dne 10. 6. 2009 tuto skutečnost stěžovatel sice v rámci své výpovědi neuvedl, přesto na ni však poukázal poté, co bylo soudem ukončeno dokazování a navrhl provedení důkazu překladem příslušných ustanovení běloruského trestního zákona. Krajský soud usnesením rozhodl, že další dokazování provádět nebude; k námitce samé ani k důvodu, proč nepřipustil provedení důkazu na její podporu, se však, jak již bylo uvedeno, vůbec nevyjádřil. Krajský soud tedy fakticky nevyčerpal celý žalobní petit, a tím zatížil svůj postup vadou, která měla vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s

V kasační stížnosti stěžovatel na podporu svých tvrzení o splnění podmínek pro prodloužení doplňkové ochrany uvádí i další tvrzení, a sice, že byl v zemi původu fyzicky napaden v důsledku podnikatelských aktivit svého otce. Stěžovatel dovozuje, že i tato okolnost podporuje tezi o tom, že Bělorusko není zemí respektující lidská práva a nezajišťuje jejich dodržování. V tomto případě se ze strany stěžovatele jedná o nově uplatněnou skutečnost, která v žalobě zmíněna nebyla a nelze tedy krajskému soudu vytýkat, že se k ní nevyjádřil. Obecně přitom platí, že k nově uplatněným skutečnostem v řízení o kasační stížnosti již není možné přihlédnout, a to s ohledem na ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s., dle kterého *ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud nepřihlíží.* V případě rozhodování o udělení či prodloužení doplňkové ochrany se však toto procesní omezení neuplatní, a to s ohledem na nutnost aplikace zásady non refoulement, vyplývající z mezinárodních závazků, které na sebe Česká republika v této oblasti převzala. Posouzení (ne)existence podmínek pro udělení této formy mezinárodní ochrany tedy musí vždy směřovat k okamžiku, kdy je o této otázce rozhodováno (lhostejno, zda v řízení správním, či v rámci soudního přezkumu). Nejvyšší správní soud tedy k tomuto tvrzení stěžovatele přihlédl, nicméně nepovažuje je za relevantní. Jde totiž toliko o zcela neurčité a ničím nepodložené tvrzení, které navíc ani neimplikuje možnost naplnění kteréhokoli z důvodů uvedených v ustanovení § 14a odst. 2 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud dále zvažoval, zda je možné, vyjádřit se, i přes shora konstatovanou nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu, i k dalším kasačním námitkám. Dospěl k názoru, že takový postup možný je, neboť nepřezkoumatelností je zatížena toliko část rozsudku, týkající se tvrzeného hrozícího nebezpečí vážné újmy, spočívající v nenastoupení základní vojenské služby stěžovatelem.

Pokud se jedná o stížní námitky spočívající v porušení ustanovení § 2, § 3 a § 4 odst. 1, § 50 odst. 4 a § 68 odst. 3 správního řádu, pak nelze přehlédnout, že zde se stěžovatel omezil pouze na obecná tvrzení doprovázená doslovnými citacemi ustanovení správního řádu. Žádná konkrétní pochybení správního orgánu či krajského soudu stěžovatel neuvedl, a proto se jimi Nejvyšší správní soud nemohl zabývat. Jak vyplývá z ustálené judikatury tohoto soudu, je třeba, aby kasační námitky zahrnovaly jak skutkové, tak i právní důvody, z nichž stěžovatel dovozuje nezákonnost rozhodnutí (k tomu srov. například rozsudky ze dne 23. 10. 2003, č. j. 2 Azs 9/2003 - 40, publikovaný pod č. 113/2004 Sb., NSS a ze dne 20. 11. 2009, č. j. 1 Azs 104/2008 - 61).

Stěžovatel konečně spatřuje naplnění kasačního důvodu dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. v tom, že správní orgán a následně krajský soud dospěly na základě stejných zpráv k rozdílnému zhodnocení situace v Bělorusku. Z předloženého správního a soudního spisu, z rozhodnutí žalovaného i ze shora podrobně popsaného rozsudku nicméně jednoznačně vyplývá, že okruh posuzovaných materiálů o zemi původu stěžovatele je v nyní posuzovaném případě výrazně větší než tomu bylo v případě, kdy bylo dne 14. 12. 2005 rozhodnuto o udělení doplňkové ochrany. Jak rozhodnutí žalovaného, tak i rozsudek krajského soudu dostatečně konkretizují, o jaké materiály se jednalo. Pokud jde o otázku aktuální situace v Bělorusku, pak Nejvyšší správní soud odkazuje i na své rozsudky, například opětovně na rozsudek ze dne 20. 11. 2009, č. j. 1 Azs 104/2008 - 61, či na rozsudek ze dne 4. 11. 2009, č. j. 2 Azs 42/2008 - 125. Z obou těchto rozsudků jednoznačně vyplývá, že stěžovatelem uváděný zákon (čl. 369-1 trestního zákoníku Běloruské republiky) byl přijat koncem roku 2005, nicméně dosud není znám žádný případ, kdy by na jeho základě byli stíháni navrátivší se neúspěšní žadatelé o azyl. Nelze pochopitelně popřít, že k porušování lidských práv v Bělorusku dochází; tyto závěry vyplývají i z materiálů, které má žalovaný k dispozici. Případné postihy jsou však zaměřeny na aktivní politické odpůrce režimu, nebo jejich sympatizanty. Stěžovatel v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany vyloučil, že by se aktivně účastnil politického dění nebo že by veřejně projevoval sympatie s odpůrci běloruského režimu. Pravděpodobnost hrozícího nebezpečí vážné újmy ve smyslu ustanovení § 14a odst. 2 zákona o azylu v případě návratu stěžovatele do Běloruska je tedy téměř nulová.

S ohledem na výše konstatovanou nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo, než tento rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1, věta první před středníkem s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí ve věci (§ 110 odst. 2, věta první s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. března 2010

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu